

Türk Tasarım Danışma Konseyi Hukuki İşler Komitesi 2. Toplantısı

16-2-2016 tarihinde Türk Tasarım Danışma Konseyi Hukuki İşler Komitesinin 2. toplantısı ve Farkındalık Komitesinin 6. Toplantısı Türk Patent Enstitüsünde yapıldı.

Toplantıya ETMK adına Yönetim Kurulu Sayman Üye Mustafa Hasdoğan ve Yazman Üye Mehtap Öztürk Şengül katılmıştır.

İlk gündem maddesi olarak MYK ve ETMK'nın birlikte görevlendirildiği Tasarım Strateji Belgesi ve Eylem Planı 2014-2016 kapsamında Hedef 1-1 den yer alan 'Tasarımcılığın bir meslek statüsü olarak tanımlanması için gerekli çalışma ve düzenlemelerin yapılması' ve 'meslek standartlarının tanımlanması' konusunda gelinen son durum görüşülmeye başlanmıştır.

Söz konusu çalışma kapsamında MYK tarafından yürütülen ve ilgili kurum ve kuruluşların da katılımıyla 15/16-01-2016 tarihinde yapılan 'Tasarım meslek haritası çalıştay' yapılmıştır.

Bu çalışma ile ilgili 05-02-2016 tarihinde üyelerimizle de paylaştığımız değerlendirme raporunda ETMK olarak çekincelerimiz dile getirmiş ve lisans eğitimi ile yeterliliği kazandırılan ve 'tasarımcı' terimini içeren mesleklerin MYK kapsamında tanımlanmasını uygun görmediğimizi belirtmiş bu tür bir haritalama çalışmasının ancak yardımcı meslekler üzerinden yapılmasını uygun gördüğümüzü bildirmiştik.

YÖK, ODTÜ, İTÜ, İstanbul Moda Akademisi ve Moda Tasarımcıları Derneği tarafından da söz konusu çalışma için benzer görüşler bildirmiştir.

MYK temsilcisi bu çalışmaların erken aşamalarında ETMK ile çeşitli toplantılar yaptıklarını, başlangıçta söz konusu çalışmaya ETMK'nın olumlu yaklaştığını ancak 'ekip' değiştikten sonra yaklaşımın değiştiğini aktarmıştır. ETMK ile birlikte çekincelerini dile getiren YÖK, ODTÜ, İTÜ, İstanbul Moda Akademisi ve Moda Tasarımcıları Derneği'nin harita için önerdikleri mesleklerin 'tasarımcı' unvanını içermeyen yardımcı meslekler olması nedeni ile meslek haritası çalışmasını tamamlayamadıklarını belirtmiştir. Diğer yandan dile getirilen çekincelere rağmen moda tasarımı ile ilgili diğer katılımcıların, tekstil desinatörlerinin, stant ve takı tasarımcılarının bu çalışmanın tamamlanmasını istediğini bildirmiş, bu nedenle haritalama çalışmasını Şubat ayı sonuna kadar tamamlamayı hedeflediklerini belirtmiştir.

MYK temsilcisi ayrıca söz konusu çalışmayı ilgili kuruluşlara sormadan kendi içinde bir çalışma grubu ile de çözebileceklerini ancak bunun sektöre dayatma gibi olacağını düşündüklerinde bu yola gitmediklerini aktarmıştır.

ETMK olarak Türk Tasarım Danışma Konseyinin Türkiye'nin katma değeri yüksek ürünler ile uluslararası alanda rekabet gücünü arttırmak hedefi ile kurulduğunu, bu hedefe ise ancak nitelikli tasarım hizmeti sağlayacak insan kaynakları ile ulaşılabileceği görüşünde olduğumuzu ve bunun da ancak lisans düzeyinde eğitim veren kapsamlı programlar ile sağlanabileceğini düşündüğümüzü

belirttik. Bu çalışma kapsamında YÖK bünyesinde eğitim kalitesinin artırılması ile ilgili paralel çalışmaların da yürütüldüğünü ekledik.

Bu gün gelinen noktada MYK üzerinden tasarım meslek haritası çıkararak ve meslek standardı belirleyerek lisans düzeyinde bir eğitim sonucunda kazanılan yeterliliklerin karşısına aynı ismi taşıyan ancak eğitimden bağımsız değerlendirilebilecek ve belgelendirilebilecek alternatif yeterlilikler tanımlama durumunun ortaya çıktığını belirttik. Bu durumun stratejik olarak nitelikli tasarım hizmeti konusunda katkı yapmak bir yana hali hazırda bu alanda eğitimi almış ve alacak olan bireyler ve eğitim kurumları açısından çeşitli eşitsizliklere ve çelişkilere yol açacağını ön gördüğümüzü paylaştık.

ETAK temsilcisi toplantılarında iletilen görüşleri özetledikten sonra takı tasarımı, stant tasarımı ve ayakkabı tasarımı gibi konuların endüstriyel tasarımın kapsamına girdiğini, içinde "tasarım" ibaresi geçen hiçbir mesleğin MYK çerçevesinde tanımlanmaması gerektiğini belirtmiştir. 2010'da İstanbul'da yapılan Tasarım Strateji Belgesi çalıştayında bu eylem maddesini yazan grupta olduğunu, bu madde ile tasarım mesleklerinin Devlet Memurları Yasasında tanımlanmasını kastettiklerini anımsatmıştır. Yine ETAK temsilcisi tarafından eylem maddesinin çıktılarının MYK çerçevesinde meslek tanımı yapılması değil, şu anda hazırlanmakta olan Devlet Memurları Yasasında Tasarım ünvanlarının da yer alması olarak değiştirilmesi önerilmiş, ETMK, Kalkınma Bakanlığı ve Grafik Tasarımcılar Meslek Kuruluşu temsilcileri de aynı doğrultuda görüş iletmıştır.

Kalkınma Bakanlığı adına toplantıya katılan temsilci ETMK ve ETAK tarafında ifade edilen görüşlerden sonra durumun kendileri açısından netleştiğini, lisans eğitimi ile kazanılan yeterliliklerin değil yaygın eğitim ile kazanılan işlerin MYK kapsamında olduğunu düşündüklerini belirtmiştir. Çalışmanın erken aşamalarında tasarımcı unvanı ile ilgili yaşanan karmaşaya karşı önlem olarak meslek tanımı yapılmasının konuşulduğunu ancak gelinen noktanın istenilen nokta olmadığını dile getirmiştir. Bu konunun ayrıca Devlet Personel Başkanlığı ile de görüşülmesi gerektiğini eklemiştir.

Ancak strateji belgesinde bulunması nedeni ile bu eylem maddesinin boşa bırakılmayacağı görüşü de dile getirilmiş, söz konusu sorunun çözümü için Şubat ayı içinde TPE, MYK, Kalkınma Bakanlığı ve ETMK'nın bir araya gelmesine karar verilmiştir.

Toplantıda görüşülen ikinci gündem maddesi Fikri Mülkiyet Düzenlemesi ile ilgili hazırlanan yasa tasarısı oldu. Tasarı ile ilgili bilgileri aktaran TPE temsilcisi var olan mevzuatta öğretim üyelerinin buluş ve tasarımlarında hak sahipliği buluşu ya da tasarımı yapan kişideyken yeni tasarıda hak sahipliğinin üniversiteye ait olacağı ancak elde edilen gelirin %50 sini öğretim üyesine aktarılması yönünde bir değişiklik yapıldığı; ayrıca yine üniversite öğrencileri için de benzer koşullar içeren bir madde eklendiği bilgisini aktarmış ve tasarının Haziran ayında Meclis'ten geçirilmesinin planlandığını belirtmiştir.

Söz konusu değişikliklerin çeşitli sorunlar doğurabileceği dile getirilmiş, bu nedenle yasa tasarısı onaylanmadan akademisyenlerden de görüş alınması önerilmiştir. Ancak temsilci tarafından süreçte çok ilerlendiği ve görüş alma safhasının geçildiği belirtilmiştir.

Tasarım teşvikleri ile ilgili çalışmalarının devam ettiği belirtilmiştir. Yasa taslağında 'tasarımcı' tanımının nasıl yapıldığı sorusu üzerine tanımın 'ilgili üniversitelerin dört yıllık fakültelerinden mezun' şeklinde bir tanım yapıldığı, ancak bu tanımın mühendislik fakültelerini de kapsadığı belirtilmiştir.

Arge Kanununa tasarımın da eklendiği, Arge merkezlerinde minimum tam zamanlı çalışan sayısının 30'dan 15'e düşürüldüğü, Tasarım merkezlerinde minimum tam zamanlı çalışan sayısının 10'dan 5'e dşürölmesi konusunun görüşüldüğü bilgisi verilmiş, bu sayının tam zamanlı çalışacak tasarımcı ve tasarım teknisyeni toplam sayısı olduğu belirtilmiştir.

Konsey ismi ve katılımın artırılması konularında görüşler ve öneriler de paylaşıldıktan sonra toplantı sona ermiştir.

Saygılarımızla